

Жінки в політиці: моніторинг онлайн агресії проти жінок в період другого туру виборів в президенти України

Міжнародна фундація виборчих систем (IFES Україна) – незалежна неурядова організація, центральний офіс якої знаходиться у США. Діяльність IFES спрямована на підтримку прав громадян брати участь у вільних та чесних виборах. Дослідження «Насильство проти жінок у виборах в Інтернеті» аналізує публічно доступні дані соціальних медіа для виявлення прямих загроз і жорстокої риторики, що стосується політичної участі жінок у виборчих процесах, зміст, а також інтенсивність, обсяг і швидкість кібер-дискурсу, щоб зупинити насильницький коментар у своїх треках, обмінюючись даними з правоохоронними органами, громадськими організаціями та іншими суб'єктами. Проект VAWE-Online підтримується за рахунок коштів USAID та UKAID, аналіз даних здійснюється Українською Асоціацією Маркетингу.

В період дослідження потенційними мішенями для нападів були визначені колишні кандидатки на посаду президента, дружини кандидатів, які вийшли до другого туру, та політичні журналістки.

Портрет кривдника в онлайн мережах: соціальний та географічний нарис

Дослідження проводилося 01.02 по 03.05.2019 року.. Протягом цього періоду проаналізовано 2793 постів та коментарів насильницького змісту, 1627 з яких по відношенню до жінок в мережі Facebook та 123949 постів та коментарів в інших соціальних мережах, 9434 з яких по відношенню до жінок: Twitter - 152151 posts (including 8811 posts targeted women), YouTube - 38631 (1770), Tumblr - 445 (40).

Досліджування в Facebook проводилося методом контент аналізу. Визначення посту агресивним відбувалося на основі аналізу змісту посту. З метою складання портрету кривдника дослідники відвідували сторінки кожного автора агресивного посту, що дало змогу з високою мірою вірогідності отримати інформацію про стать, вік, а також встановити найбільш поширену мову агресивних постів в Facebook; країну походження авторів постів та коментарів насильницького змісту; встановити гендерну та вікову характеристики авторів. У 55% випадків на основі аналізу змісту особистої сторінки вдалося отримати додаткові відомості про родину, інтереси, професію, освіту, соціальний статус тощо.

Дані для аналізу в соціальних мережах Twitter, YouTube, Tumblr, Google+ збиралися за допомогою спеціальної програми для аналізу великих масивів даних в соціальних мережах CrimsonHexagon з елементами інтегрованого штучного інтелекту.

Гендерна та вікова характеристика кривдника у соціальних мережах.

Для визначення портрета кривдника в онлайн мережі ми не можемо створити репрезентативну вибірку.. Тим не менш, ми можемо виділити загальну тенденцію: в категорії «кривдники онлайн» переважають користувачі соціальних мереж старшої вікової групи від 35 років і більше (ім, в середньому, належить 79% дописів щодо чоловіків - політиків і 82% - до жінок - політиків). Отже, те що кривдниками в більшості виступають люди з певним життєвим досвідом, самостійні, соціально та психологічно зрілі, із сформованим світоглядом. є достатньо тривожний феномен, який не може бути пояснений підлітковим чи юнацьким максималізмом або соціально-психологічною незрілістю.

Суттєві розбіжності спостерігаються при дослідженні гендерної та вікової характеристик агресора по відношенню до мішені нападу. Аналіз агресивних постів в Facebook показав, що авторами насильницьких постів, де мішенню нападів є жінка-політик у 73% є чоловіки віком 35-60 років (середній вік 44,4 років) та у 27% жінка віком 45-65 років (середній вік 57,1). При чому ця диспропорція підсилюється, наприклад, коли йдеться про прямі погрози та грубих образах з використанням ненормативної лексики. Частка агресорів чоловічої статі сягає 92%.

Якщо мішенню нападу є чоловік-політик, тоді диспропорція за гендерною ознакою не настільки відчутна (57% чоловіків та 43% жінок). У зв'язку з орієнтацією на молодіжну аудиторію одного із найпопулярніших кандидатів активізується вікова група 18-25 по відношенню до його опонента. В інших соціальних мережах спостерігається аналогічна ситуація. В ролі кривдників виступають в переважній більшості чоловіки незалежно від статі мішені - політика: 62% агресивних постів щодо жінок і 63% щодо чоловіків були спродуковані чоловіками.

Геолокація.

Цьогорічний виборчий процес продемонстрував високий рівень зацікавленості з боку українців. Аналіз постів в Facebook показав, що 94% негативних коментарів були надіслані із акаунтів українців,

5% з акаунтів росіян, 1% становлять автори з інших країн (Грузія, Беларусь, Азербайджан, Польща). 63% контенту насильницького змісту в Facebook протягом виборчої кампанії на пост президента по відношенню до політичних діячів спродуковано російською мовою.

За критеріями мови використання та країни, зазначеної в акаунті агресора, суттєвої розбіжності по відношенню до жінок - політиків та чоловіків- політиків не виявлено.

В цілому, за весь період моніторингу на кожний російський за походженням пост з агресивним контентом щодо жінок- політиків припадало 9 українських постів. Стосовно ж чоловіків-політиків ця пропорція складала 1 до 3,6. Отже, російські автори в мережах проявляли значно більшу агресію та насильство щодо представників політичного класу чоловічої статі. Це обумовлено чинником впливовості та шансами отримати останніми перемогу на виборах: найвпливовіші гравці притягували найбільшу увагу та викликали найвищу агресію.

Рис.1. Географічний розподіл агресивних постів щодо кандидатів-чоловіків у пост-виборчий період (23-29.04.2019)

Таблиця. Динаміка агресивних постів у передвиборчий, пост-виборчий періоди та в день голосування за географічним походженням*.

	Проти жінок							Проти чоловіків						
	01-28.02	01-30.03	31.03	01-20.04	21.04	22.04-02.05	Весь період	01-28.02	01-30.03	31.03	01-20.04	21.04	22.04-02.05	Весь період
Україна	80,9	77,8	65,8	69,9	-	-	78,0	65,5	67,5	45,9	71,1	65,1	62,7	67,7
Росія	6,7	8,8	13,2	14,3	-	-	8,6	22,1	19,6	40,7	15,1	18,2	25,0	19,0
США	3,7	4,4	5,3	5,4	-	-	4,2	3,9	4,2	3,2	4,4	3,5	4,3	4,2
Німеччина	1,4	1,7	1,5	1,9	-	-	1,6	1,5	1,9	2,0	1,2	1,3	1,1	1,4

* наводяться дані тільки для країн з найбільшою кількістю постів (не менше 1% від загальної кількості) - дуже мала кількість постів (n < 30)

Всередині українського соціуму агресивні та насильницькі пости розподіляються нерівномірно. Головним джерелом їхнього розповсюдження є Київ - столиця країни – звідси походить 52,5% дописів проти жінок і 46,9% - чоловіків. Кривдники концентруються у регіонах з великими розвинутими міськими центрами – Харкові, Одесі, Львові, Донецьку, Дніпрі та Запоріжжі.

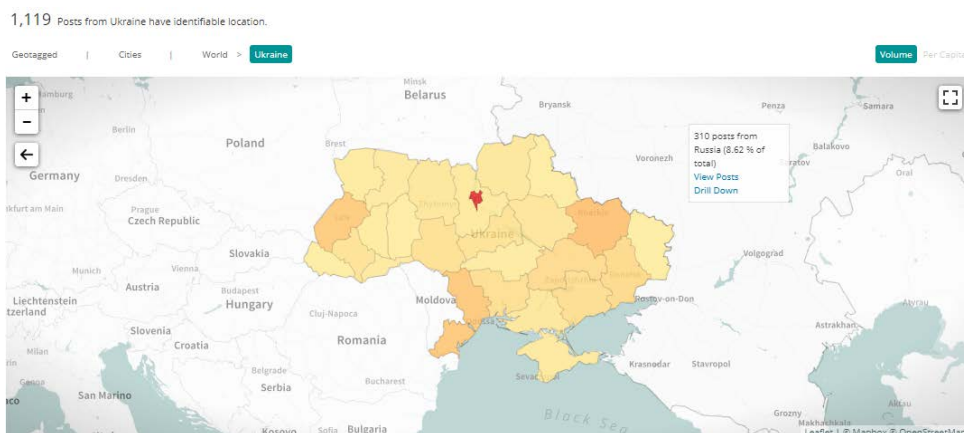

Рис.2. Розподіл агресивних постів щодо політично активних жінок за регіонами України (01.02 – 02.05.2019).